

Kattopedagogiikka – moninkertaista liikuntatilat päiväkodissa!

Jyrki Reunamo, Helsingin yliopisto, Opettajankoulutuslaitos
Ideoijina Liikunnan iloa päiväkoteihin kehittämishankkeen
osallistujat

Päätösseminaari

Ti 4.12.12 klo 12.15 – 13.45

AVI:n auditorio, Torikatu 36 C, Joensuu

Kattopedagogiikka

Päiväkodeissa on sisällä aina liian vähän tilaa liikkua.

Liikkumisesta tulee helposti kiellettyä, se häiritsee muita, aiheuttaa vaaratilanteita ja mielipahaa.

Liikkuvasta lapsesta tulee paha lapsi.

Tähän ratkaisuna on kattopedagogiikka, jossa lattian lisäksi hyödynnetään myös päiväkodin katto, joka on nykyään lähes unohdettu mahdollisuus.

Ja kun katosta voi roikkua monenlaista, voidaan käyttöön ottaa myös katon ja lattian välinen tila, jolloin mahdollisuudet ja liikuntatilat moninkertaistuvat.

Kattopedagogiikassa vain katto on rajana!

Kattopedagogiikan periaate

Yksi tukevasti kiinnitetty koukku päiväkodin katossa avaa liikunnallisen runsauden sarven. Se mahdollistaa roikkumisen, keinumisen, vetämisen, kiipeämisen, koordinaation, pelaamisen, kiinnittämisen, tuen ja rajan.

Kaksi koukkua viiden metrin etäisyydellä toisistaan laajentaa toimintamahdollisuuksia.

Viidellä kattokoukulla voidaan kattoon luoda kokonaisia liikuntamaailmoja.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 1

Pallon voi laittaa roikkumaan katosta. Sitä voi käyttää niin pelaamiseen kuin vapaamuotoiseenkin liikkumiseen.

Koukkuun voi kiinnittää köyden. Köyttä voi käyttää kiipeämiseen, keinumiseen ja leikkimiseen. Viiden koukun avulla köysistä saa muodostettua verkon.

Kattoon voi maalata ympyrän. Ympyrä voi olla vaikka maali. Kattopelaaminen avaa aivan uusia ulottuvuuksia peleihin, se kääntää pelien logiikan ylösalaisin!

Kattoon voi laittaa roikkumaan kulkusia, koristeita tai vaikka joulukuusen. Viiden koukun kattoverkossa ei säilytystila lopu lasten töiden tallentamisessa.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 2

Kattoon voi kiinnittää kuvia. Kattoon mahtuu niin iso kuva ettei seinään ikinä. Värillisillä läpinäkyvillä muoveilla koko huoneen tunnelma muuttuu hetkessä. Kattoon voi kiinnittää toimintakuvia, joita tehdään kunkin kuvan alla, esimerkiksi erilaiset asennot ja liikeharjoitukset.

Viiden koukun systeemiin voi rakentaa tähtitaivaan planeettoineen ja aurinkoineen. Astronautteina lapset voivat tehdä avaruudessa painovoimaa uhmaavan tähtijumpan.

Kattoon voi kiinnittää peilin. Maailma näyttää ylhäältä katsottuna kovin erilaiselta. Oman kehon hahmotuksen harjoitukset ovat kiinnostavia. Liikuntatehtävät vaativat uutta perspektiiviä ylhäältä katsottuna. Toinen peili suoraan katossa olevan peilin alapuolella antaa pyörryttävän perspektiivin äärettömyyteen ja tuhannesti toistuvaan liikkumiseen.

Riippukeinu sopii niin lekotteluun, yhdessäoloon, majantekoon kuin liikuntatehtäviinkin. Se on helposti siirrettävissä tarvittaessa. Sen avulla voi harjoittaa kehon hahmotusta ja tasapainoa.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 3

Koukusta voi roikkua myös ohut lanka ja höyhen. Höyhen houkuttelee puhaltamaan, löyhyttelemään ja sen avulla voi lasten kanssa etsiä herkkiä ja sävykkäitä liikkumisen tapoja ja kokemuksia. Höyhenpelissä pitää höyhen saada viuhkoja käyttämällä ja höyheneen koskematta koriin.

Kattoon voi kiinnittää tarratikkataulun tai korin. Köysitikkaat kehittävät voimia ja kehonhallintaa.

Nyrkkeilysäkki on mainio liikuntaväline päiväkodissa kunhan kaikille on selvää ettei säkin keinuttaminen ole hyvä juttu. Viiden koukun systeemillä voi katon rajaan rakentaa Tarzanin majan.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 4

Eskaritehtävät on vaihtelun vuoksi hyvä välillä viedä kattoon. Numeroiden osoittamien hernepussien haku katosta on sekä liikunnallista, havainnollista että konkreettista esiopetusta.

Erilaisilla renkailla on monia käyttötarkoituksia. Niillä voi keinua, ne voivat olla maaleja, niissä voi roikkua, niiden läpi voi mennä tai kahdesta renkaasta voi tehdä tunnelin toiseen todellisuuteen.

Sanko katosta roikkumasta herättää lasten luovuuden. Se on lasten vapaassa leikissä loputon mahdollisuus, jolle ajan myötä löytyy yhä uusia käyttötapoja.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 5

Katsokaa lapsia kiipeilytelineessä. Lapset viettävät aikaa telineessä, juttelevat ja pysyvät yhdessä. Kiipeilyteline on upea tapa pitää lapset rentoutuneesti, liikunnallisesti ja sosiaalisesti yhdessä. Tämä kannattaisi hyödyntää myös opetustilanteissa. Lasten penkittämisen sijasta lapsille voisi tehdä viiden vahvan koukun varaan kiipeilyverkon, jossa yhdistyisi liikkuminen ja lapset tilanteeseen sitova rakenne. Lasten ponnistelu olisi luontevaa eikä se häiritsisi kokoontumista. Aamupiirin jälkeen kiipeilyverkon voisi nostaa pois tieltä kattoon.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 6

Tv:n, stereot, diaheittimen, kaiken särkyvän ja tilaa vievän voisi säilyttää katossa.

Lasten sängyt voisi kiinnittää kattoon. Tähän voisi turvaverkko olla tarpeen.

Katossa voisi olla reikä, köysirata, vuoristorata, silta, putki, kiskot, maja, luola, linnunpesä, hissi, laatikko, webbikamera.

Jos tietokoneen sijoittaisi kattoon, voisi reitin tietokoneelle tehdä niin haasteelliseksi että tietokoneen käyttöön liittyisi liikunta. Myös tietokoneen istuimen voisi suunnitella niin että toiminta vaatisi kehonhallintaa ja liikkumista.

Ideoita kattopedagogiikan toteuttamiseen 7

Sisällä liikkumisen salaisuus on siinä, että lapsille tulee tarjota haasteita. Ruokailutilasta saliin ei kipaista kävellen, vaan vaativaa köysirataa myöten. Eteisestä ulos ei mennä kävellen, vaan ahtaasta raosta oven yläreunasta. Sitä hauskeempaa ja kehittävämpää mitä haastellisempaa!

Eteisessä ei tule ruuhkaa eikä törmäyksiä kun lapset menevät eri huoneisiin erilaisia vaativia reittejä myöten eri korkeuksilla.

Huoneesta toiseen siirtyminen ei ole siirtymätilanne vaan pedagoginen ja liikunnallinen mahdollisuus.